

Obchodní právo

OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI A DRUŽSTVA

Právnícké osoby

- Fyzická osoba a právnická osoba
- Teorie fikce x teorie reality
- Členění právnických osob
- Osobní a kapitálové
(obchodní společnosti nemusejí být sdružením více osob)

Právnícké osoby

Právnícké osoby veřejného práva (stát, obce, kraje, komory, univerzity, příspěvkové organizace, veřejné výzkumné ústavy...)

Právnícké osoby soukromého práva (církve, školské právnícké osoby, právnícké osoby dle NOZ)

Právnícké osoby dle NOZ: veřejný rejstřík právníckých osob

korporace (spolky, obchodní společnosti, družstvo)

fundace (nadace, nadační fondy)

ústav

x svěřenský fond

x společnost jako smluvní typ

Právnícká osoba a její jednání

Jednání za společnost

- právnická osoba má osobnost (subjektivitu, § 15 odst. 1 NOZ) nikoli však vůli a způsobilost jednat (svéprávnost, § 15 odst. 2 NOZ) x zákon o trestní odpovědnosti PO
- deliktní způsobilost – *právnickou osobu zavazuje protiprávní čin, kterého se při plnění svých úkolů dopustil člen voleného orgánu, zaměstnanec nebo jiný její zástupce vůči třetí osobě - § 167 NOZ*

Právnícká osoba a její jednání

- § 164 odst. 1 NOZ – *člen statutárního orgánu může zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech*
- § 164 odst. 2 věta druhá – *vyžaduje-li zakladatelské právní jednání společné jednání, může člen právnickou osobu zastoupit jako zmocněnec samostatně, jen byl-li zmocněn k určitému právnímu jednání*
- *jednání vůči zaměstnancům – pověřený jeden člen statutárního orgánu, jinak předseda*
- *zastoupení zaměstnanci (§ 166) – v rozsahu obvyklém vzhledem k jejich zařazení nebo funkci; přitom rozhoduje stav, jak se jeví veřejnosti*

Právnícká osoba a její jednání

- Zastoupení podnikatele
- § 430 odst. 1 NOZ – *pověří-li podnikatel někoho při provozu obchodního závodu určitou činností, zastupuje tato osoba podnikatele ve všech jednáních, k nimž při této činnosti obvykle dochází.*
- jednání v provozovně v případě dobré víry

Prameny práva

- **NOZ jako základní (obecný) předpis soukromého práva**
  - komplexní úprava právnických osob (vznik, přeměny, fúze, likvidace)
  - druhy právnických osob – korporace, fundace, ústavy – teorie právnických osob
  - x status veřejné prospěšnosti
  - korporace – spolek jako vzorová korporace; stanoví-li ZOK
  - související ustanovení NOZ – postavení podnikatele obligační právo (smlouva o výkonu funkce), delikty
- **ZOK – zvláštní právní předpis**
  - Obecně o korporacích
  - Jednotlivé typy korporací
- **Zákon o přeměnách**
- **smluvní základ korporací**
- **související právní předpisy**
  - veřejné rejstříky, procesní předpisy

Veřejné rejstříky

- spolkový rejstřík, do kterého se zapisují zejména spolky, odborové organizace, mezinárodní odborové organizace, organizace zaměstnavatelů, mezinárodní organizace zaměstnavatelů, pobočné spolky, zahraniční spolky vyvíjející činnost na území České republiky a další;
- nadační rejstřík, do kterého se zapisují nadace a nadační fondy;
- rejstřík ústavů, do kterého se zapisují ústavy;
- rejstřík společenství vlastníků jednotek, do kterého se zapisují společenství vlastníků jednotek;
- rejstřík obecně prospěšných společností, do kterého se zapisují obecně prospěšné společnosti.

Obchodní rejstřík

- Typ veřejného rejstříku
- Zapisuje soud i notář (!)
- Do obchodního rejstříku se zapisují
  - a) obchodní společnosti a družstva podle zákona upravujícího právní poměry obchodních společností a družstev,
  - b) fyzické osoby,
    1. které jsou podnikateli, mají bydliště v České republice a požádají o zápis, a
    2. uvedené v § 43, které podnikají na území České republiky, a požádají o zápis, a
  - c) další osoby, stanoví-li povinnost jejich zápisu tento nebo jiný zákon.

Přeměny

125/2008 Sb.

fúze společnosti nebo družstva

rozdělení společnosti nebo družstva

převod jmění na společníka

změna právní formy

přeshraniční přemístění sídla

Přechodná ustanovení ZOK

- Zrušení obchodního zákoníku
- Přechod na nové právo – zrušení ustanovení společenských smluv, která jsou v rozporu s kogentní úpravou – 1. 1. 2014 x povinnost přizpůsobit se 6 měsíců
- smlouva o výkonu funkce – po 6 měsících fikce bezplatnosti § 777/3

Společnosti a družstva

Společnostmi jsou veřejná obchodní společnost a komanditní společnost („osobní společnosti“), společnost s ručením omezeným a akciová společnost („kapitálové společnosti“) a evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení.

Družstvy jsou družstvo a evropská družstevní společnost.

Forma jednání

Právní jednání týkající se **založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku** obchodní korporace vyžadují písemnou formu s úředně ověřenými podpisy.

Sankce: absolutní neplatnost

Web

Povinnost A. S.

Když S. R. O. web, pak povinnost stejného obsahu jako A. S.

Založení

Společenská smlouva, nebo zakladatelská listina.

U kapitálových společnostích – forma veřejné listiny

U družstva – přijetím ustavující schůzí

Zakladatelská listina – forma veřejné listiny

Postup po založení

Není-li návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku podán do 6 měsíců ode dne jejího založení, platí, že nastávají tytéž účinky jako při odstoupení od smlouvy.

Jde o dispozitivní ustanovení.

Správce vkladů

Vznik

Zápis do rejstříku

Vlastnické právo k předmětu vkladu vnesenému před vznikem obchodní korporace nabývá obchodní korporace okamžikem svého vzniku.

Vlastnické právo k nemovité věci zapsané do veřejného seznamu, která je předmětem vkladu, nabývá obchodní korporace zápisem vlastnického práva do veřejného seznamu.

Jednočlenné společnosti

Kapitálovou společnost může založit jediný zakladatel.

Kapitálová společnost může mít jediného společníka také v důsledku soustředění všech podílů v jeho rukou.

Působnost nejvyššího orgánu vykonává v jednočlenné společnosti její společník.

Stane-li se společnost jednočlennou společností, k ujednáním společenské smlouvy, která zakazují nebo omezují převoditelnost nebo zastavení nebo možnost přechodu podílu, se po dobu, kdy je jednočlennou společností, nepřihlíží.

Vklad

Vkladem je peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu obchodní korporace.

Předmětem vkladu je věc, kterou se společník nebo budoucí společník zavazuje vložit do obchodní korporace za účelem nabytí nebo zvýšení účasti v ní.

Peněžitý vklad – není nutno splatit ihned

Nepeněžitý vklad – nesmí být práce či služby; nutno ocenit

Po dobu trvání obchodní korporace ani po jejím zrušení nemá společník právo na vrácení předmětu vkladu.

Základní kapitál

Základní kapitál obchodní korporace je souhrn všech vkladů.

Podíl

- Podíl představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí.
- Každý společník může mít pouze 1 podíl v téže obchodní korporaci; to neplatí pro účast v kapitálové společnosti a podíl komanditisty.
- Podíl lze zastavit. V družstvu dispozitivní.
- Nehmotná věc dle NOZ.
- spoluvlastnictví obchodního podílu – obligatorně společný správce
- podíl jako součást SJM se vším všudy
- souhlas manžela při nabytí obchodního podílu (§ 715 odst. 2 NOZ x § 143 OZ)

Podíl na zisku

Podíl na zisku se stanoví na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace. Lze jej rozdělit pouze mezi společníky, ledaže společenská smlouva určí jinak.

Vypořádací podíl

Při zániku účasti společníka v obchodní korporaci za jejího trvání jinak než převodem podílu nebo udělením příklepu v řízení o výkonu rozhodnutí vzniká společníkovi nebo jeho právnímu nástupci právo na vypořádání.

Vypořádací podíl se určí poměrem podílů společníků.

Podíl na likvidačním zůstatku

Při zrušení obchodní korporace s likvidací má každý společník právo na podíl na likvidačním zůstatku.

Likvidační zůstatek se rozdělí mezi společníky nejprve do výše, v jaké splnili svou vkladovou povinnost. Nestačí-li likvidační zůstatek na toto rozdělení, podílejí se společníci na likvidačním zůstatku v poměru k výši svých splacených či vnesených vkladů.

Přechod podílu

Smrtí nebo zánikem společníka přechází jeho podíl v obchodní korporaci na dědice nebo právního nástupce, ledaže společenská smlouva přechod zakáže nebo omezí. Zákaz nebo omezení přechodu podílu v akciové společnosti a v bytovém družstvu se zakazuje.

Orgány

Nejvyšším orgánem v osobní společnosti jsou všichni její společníci, v kapitálové společnosti valná hromada a v družstvu členská schůze.

Kontrolním orgánem obchodní korporace se pro potřeby tohoto zákona rozumí dozorčí rada, kontrolní komise nebo jiný obdobný orgán.

Kolektivní orgán zvolí předsedu, jehož hlas je v případě rovnosti hlasů rozhodující, ledaže společenská smlouva pro tento případ určí jinak; to neplatí pro osobní společnosti.

Statutárním orgánem osobní společnosti je každý její společník.

Statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným je každý jednatel, ledaže společenská smlouva určí, že více jednatelů tvoří kolektivní orgán.

Vztah statutáru a společnosti

- **Předpoklady pro výkon funkce**
  - plná svéprávnost - § 152/2 NOZ
  - diskvalifikace (osoba, jejíž úpadek byl osvědčen), ledaže oznámí předem tomu, kdo jí povolává - § 153/1 NOZ
- **Vztah člena orgánu a společnosti – smlouva o výkonu funkce**
  - § 59 ZOK – subsidiární přiměřené použití ustanovení NOZ o příkazu (§ 2430 a násl. NOZ)
  - u kapitálových společností obligatorní písemná forma, schválení VH
  - odměňování – není-li sjednáno, nebo je-li sjednáno v rozporu se ZOK, fikce beplatnosti
- **Obsah vztahu orgánu ke společnosti – péče řádného hospodáře, podnikatelský úsudek**
  - jedná-li člen statutárního orgánu náležitě, informovaně a v zájmu společnosti, nemůže nést negativní následky
  - podnikatelské riziko
  - soud není oprávněn *a posteriori* přezkoumávat podnikatelské rozhodování

Odpovědnost

Žaloba společníka

- *actio pro socio* – uplatnění nároku na náhradu újmy způsobené společností členem statutárního orgánu
- společnická (akcionářská) žaloba - aktivní legitimace ve zvláštní části
- obrácení důkazního břemene (nese člen statutárního orgánu) - § 4 ZOK

Ručení

- Ručení členů orgánu při úpadku obchodní korporace – nezasáhne-li proti hrozícímu úpadku

Koncerny

- koncern – jedna nebo více osob podrobených jednotnému řízení
- ruší se smluvní koncern a koncernové smlouvy – důraz na fakticitu
- Ochrana mimo stojících společníků - § 89 ZOK (právo na odkoupení podílu)
- Povinnost zveřejnit existenci koncernu na webu (§ 79 odst. 3 ZOK)

Neplatnost korporace

Po vzniku obchodní korporace ji soud také prohlásí, a to i bez návrhu, za neplatnou, jestliže

- a) společenská smlouva nebyla pořízena v předepsané formě,
- b) nebyla dodržena ustanovení o výši nejnižšího splacení základního kapitálu, nebo
- c) zjistí nezpůsobilost k právním jednáním všech zakládajících společníků.

Zrušení korporace

Z vlastní vůle

Soud na návrh toho, kdo na tom má právní zájem, nebo na návrh státního zastupitelství, pokud na tom shledá závažný veřejný zájem, zruší obchodní korporaci a nařídí její likvidaci také, jestliže

- a) pozbyla všechna podnikatelská oprávnění; to neplatí, byla-li založena i za účelem správy vlastního majetku nebo za jiným účelem než podnikání,
- b) není schopna po dobu delší než 1 rok vykonávat svou činnost a plnit tak svůj účel,
- c) nemůže vykonávat svou činnost pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky, nebo
- d) provozuje činnost, kterou podle jiného právního předpisu mohou vykonávat jen fyzické osoby, bez pomoci těchto osob.

S likvidací, nebo bez likvidace

Likvidace korporace

Konečnou zprávu o průběhu likvidace, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku předloží likvidátor také nejvyššímu orgánu obchodní korporace.

Likvidátor zajistí uchování uvedených dokumentů po dobu 10 let od zániku obchodní korporace.

Zánik korporace

Výmaz z rejstříku